

[Bomholt.]

dette område, skulle der gerne være en vis klar linie med hensyn til skolens brug. Bemærkningerne giver ikke tilstrækkelig klar oplysning, synes jeg. Er det meningen, at der kun skal være en ensoprettet mellem-skole, således som gymnasieudvalget ønsker det? Skolen har for tiden parallelklasser. Mellemskolen skal altså nedbringes til det halve, bl. a. også for at skaffe tilstrækkelig plads til gymnasiets kostelever. Hvad siger kommunen hertil? Hvad er dens stilling? Hvilke planer har den? Agter den at oprette egen kommunal mellemskole for at tilfredsstille behovet, idet den ene mellemskolelinie naturligvis må stå åben for børn fra alle egne af landet? I bemærkningerne er det antydnet, at der er mulighed for oprettelse af en klassisk-sproglig linie ved gymnasiet. Esbjerg statsskole har lige fået en sådan linie. Er det den højtærede ministers opfattelse, at der også skal være en sådan linie i Tarmskolen? Det har hidtil været sådan, at en statsskole har såvel mellemskole- som gymnasieafdeling. Meget kan tale herfor, men er det et princip, der under alle omstændigheder skal følges? På et eller andet tidspunkt bliver det vist nødvendigt for os herinde at drøfte, om ikke der i visse tilfælde kan oprettes statsgymnasier, der alene bygger på kommunale mellemskoler.

Det er jo ikke nogen hemmelighed, at de byer, der selv må betale deres mellemskoler, ser med nogen interesse på de kommuner, der gennem en statsskole får gratis mellemskole, og jeg har ved flere lejligheder hørt det spørgsmål fremsat fra kommunalpolitisk side: Ville det ikke være rimeligt, om de kommuner, der får en statsmellemskole, yder noget — et passende beløb — til disse skolers drift, således at kommunerne bliver stillet noget mere ligeligt end hidtil? Det har der tit været talt om, men på et eller andet tidspunkt må vi vel tage standpunkt til dette spørgsmål. Vi står — og det vil jeg gerne sætte en ekstra kraftig streg under — overfor en voldsom befolknings-tilvækst i de grupper af unge, som søger mellemskolerne og gymnasierne. Antallet af unge vil i de kommende 10 år stige meget stærkt. Antallet af 15-årige vil fra 60 700 i 1952 stige til 88 800 i 1962, og antallet af 15—24-årige vil stige fra 594 100 i 1952 til 730 700 i 1962. Det vil sige, at gymnasieordningen sprænges. Det kan blive nødvendigt af økonomiske grunde at overgå til rene statsgymnasier for at imødekomme trangene og at overlade mellemskolerne, som jo efter 1937-loven er en integrerende del

af folkeskolen, til kommunernes omsorg. Vi er som tidligere nævnt nødt til at se dette helhedsbillede for os; også det foreliggende lovforslag må ses i lys af helheden.

Jeg tilsiger mit partis medvirken til en velvillig og saglig behandling af forslaget i det udvalg, der tænkes nedsat, idet jeg udtaler håbet om, at de problemer, der endnu forekommer uklare, kan blive fuldt oplyst.

Krogh: Lovforslaget tilsigter, at der oprettes en statsskole i Vestjylland, og at staten i dette øjemed erhverver den selvejende institution Vestjydsk Gymnasiums bygninger i Tarm. Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, drejer det sig her om at oprette en statsskole i en gymnasiefattig egn. Det kan anføres, at medens der i Østjylland foruden kommunale gymnasier findes statsskoler i Aalborg, Viborg, Randers, Aarhus, Horsens, Haderslev, Aabenraa og Sønderborg, findes der i Vestjylland kun statsskoler i Tønder, Ribe, Esbjerg og Struer. Der er altså et udstrakt område, fra Struer til Esbjerg, hvor der ingen statsskoler findes, og hvor der af kommunale gymnasier kun findes gymnasiet i Herning. Det må derfor anses for at være en retfærdighedshandling overfor den voksende befolkning i dette vidtstrakte område, at dens ønske om at få oprettet en statsskole der imødekommes.

Det fremføres med rette af befolkningen derovre, at den højere uddannelse af den vestjyske ungdom pådrager hjemmene langt større økonomiske byrder, end det er tilfældet de fleste andre steder i landet. De store afstande, der ofte foranlediger daglige skolerejser med tog og rutebiler på omkring et halvt hundrede kilometer eller mere, medfører foruden besværet for eleverne også en meget følelig økonomisk byrde for hjemmene. Dertil kommer så, at der må betales højere skolepenge til et privat gymnasium end til en statsskole.

Ved bedømmelsen af helheden bør det heller ikke overses, at disse øgede byrder må bæres af en befolkning, der ofte sidder i små kår og arbejder med en karrig jord og under et barskere klima end det meste af det øvrige land.

At statsskolen her tænkes indrettet som kostskole, må også findes rimeligt. For det første kan også i denne forbindelse anføres de store afstande, jeg tidligere har nævnt i anden anledning. For det andet må anføres den kendsgerning, at der ikke findes nogen statskostskole i Jylland; de tre, der findes i landet, Sorø, Birkerød og Rungsted,